

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Place SIMONFFY-ház a várca-
házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:
Egész évre ..... 10 ft — kr
Félévre ..... 5 ft —
Negyedévre ..... 2 ft 50
Egy hónapra ..... 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisors egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábsopetisorsért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Csütörtök, márczius 6.

47. szám.

A pártok szövetkezése.

Debreczen, márcz. 6.

Előre ittak a medve bőrére, az itál a fejökbe szállott, s megkötyösödött állapotukban hajba kaptak egymással a megosztandó zsákmány felett, s most hét országra szóló civódás zajos hangja veri fel a világot, még a szesz kipárolgása után is hajalják egymást, a bor gőze helyet engedett a felkorbácsolt pártszene-
délyeknek, s kigyót békát kiabálnak egymásra — s dicstelen harcban enyésznek el, midőn csak a közös ellenséget megpillanthatják volna.

Tűz és víz — közjogi ellenzék, és mérsékelt ellenzék; az elsőtől fél a közönség, mert nem tudja mit akar, — a másiktól azért retteg, mert tudja mit akar.

Ezen elemek akartak egyesülni a kormány, a szabadelvű párt megbuktatására azért, hogy ők jussanak uralomra, s kezdetét veszi az ellenzéki pártok keserű harca, nem a haza javáért, üdvéért, polgárai jóléteért, hanem az uraloméért.

Alig néhány hete még csak, hogy dicséretgették egymást — biztatták, bátorították elvtársaikat — „Floriano du gehst voran, du hast die grosse Stiefel“ an, s midőn végre sikerült a legbátrabb legényt előre tuskolni, sült ki csak, hogy miért nem mozdulhat előre: vissza huzta a többi a hosszú alabárd nyelénél fogva, ne hogy hirt és dicsőséget legyen képes szerezni a vad elejtésénél.

A hét schváb tehát mozdulatlan egy helyben áll, a legnagyobb czopfu legvénebb hátul schimfél az elsőre, a közbenesök előre-hátra kapálóznak, s elakarják még most is hitetni a könnyen-hívőkkel, hogy a viribus unitis elve még győzelemre vihethi őket.

Csak rajta jámbor politikusok, — önzestek mint a lólab, régen kikandikál hosszú tógátok daczára, mit a tisztesség színe alatt borítottatok magatokra — csak rajta, előre — az önzés mindig megbünteti maga-magát.

Immár bomladozni kezd az oly

ijesztő tömör, egészen látszó phalanx, — a félrevezetettek unni kezdik az éktelen zsvajt, az okosabbak pláne ott hagyják felkavart táborokat, hol rendszeres vezényelt helyett a fejevesztett féktelenség uralg, hol jelvény, zászló — és kiadott jelszó mind hamis, mely nemcsak egymás ámitására szolgál eszközül — de a politikai világ elámitására is szolgál.

Csak rajta — ép azon az uton vagytok, hol a kezdet után közvetlen következik a vég, ennek pedig következzék lesz azon harsogó gunyos kacaj, melyet jutalmul fogtok nyerni az önzesteli urhatnamságért, a gunyakacaj pedig öl — előbb öl, azután eltemet.

Mit is akartok ti programjaitokkal, melynek egyikéből a habozó türelmetlenség czélnélküli előre való sürmölése, másikából a türelmetlen habozás oknélküli hátrafelé koncentrálása olvasható ki, vajjon ezekkel akarjátok a modern liberalizmust elejteni, háttérbe szorítani, és megölni?

Ez tompa fegyvernek bizonyult régen már, nem először vonjátok azt ellenünk ki, nem először készültök ezzel a döntő harcra ellenünk, készen várunk benneteket — jelszavunk a régi, lobo-góink vigan lebegnek a szabadság friss legében s jelszók mely felírva van rá, most is a régi, s ezt a jelszót hangoztatva, bátran vesszük fel a harcot s vagy győzünk vagy esünk, ezt kiáltjuk most is, mint mindig „a haza minden előtti“!!!

Országgyűlés.

Budapest márcz. 5.

A szeszadó tárgyalása vette ma igénybe a képviselőház ülését. Gál Jenő (világosi) beható szakbeszédben fejtegette a javaslatot, melyet nem fogadott el részletes tárgyalás alapjául, méltányosoknak jelentvőn ki a székei kis üstök érdekében támasztott igényeket. — Ugron Akos, Orbán Balázs, Lázár Mihály főleg a kis üstök miatt nem fogadták el a javaslatot s a két előbbi szokott nagy kaliberű vádakkal illette a kormányt a székeység érdekeinek állítólagos mellőzése miatt. A mérsékelt ellenzék sorai-

nyí egy ut felé rohanva kivéve egy néhány utazót, kik folytatták félbeszakított utaikat. Maga Conchita és a pap is eltűntek.

— Mit jelent ez? — kérdém Perez-től.
— Hja! — felelé — ez egy változás a látványosságban. A mai nap még nincs befejezve és nem is vezettem önt hiába ide. Ma egy bűnöst a garotte által fognak kivégezni.

— Reményem hogy ezen uadorító látványt nem fogja nekem megmutatni?
— Bocsánat! Ez a Spanyol első kötelessége és ön nem fog engem elhagyni! Semmi érzékenykedés! Conchitát szinte ott fogja találni.

— Én biztosítom, hogy nem fogok odanézni — mondtam.

— Ahogy akarja. De a Notre-Dame-i oszlopokra mondom, a véletlen kedves. Kövessük ezen méltóságos léptekkel haladó embert.

— Hova megy?
— Igen valószínűleg, a szegleten levő vászon, kereskedésbe. Lépjünk be vele. Ilyen két utasnak mint mi vagyunk megfogják bocsátani ezen kicsinyiséget.

Beléptünk az ösmeretlen után. Megjelenése mély csendet idézett elő az épen ott levő vevők között, az árulás félbeszakadt. A gazda maga anélkül hogy kérdezte volna, egy emelvényről a legszebb zsebkendőket vevé le, melyeket az idegen előtt választás végén szétakott.

Ez lehajtá fejét, egysideig habozott és egy zsebkendőt ujmutatással jelölt ki. A választott kendőt, a többiekől leszakítva azonnal átnyújtotta neki. A néma vevő, anélkül, hogy valakire tekintett volna egy fejbőlintással csendesen távozott.

ból Mária ssy s a szabadelvű párt köréből Wieland Arthur szólta a javaslat ellen. — Bochkor Károly apostrophálva a szélbalt s kiemelve a javaslat által a kis üstöknek adott kedvezményeket, nem különben fentartva magának, hogy a részleteknél kellő módosításokat tehessen, a javaslatot elfogadja.

Ugron G., Györfy Gyula és Bochkor személyes kérdésben történt felszólalása után Hegedűs Sándor előadó élt a zárzó jogával, röviden czáfolta a javaslat ellen hozott érveket. Györfy Gyula a ház iránti tekintetéből elállott a zárzótól. Erre a javaslat nagy többséggel elfogadtatott. (A két ellenzék nem szavazta meg a javaslatot.)

Végül Kemény miniszter válaszlát gróf Bánffy Béla interpellációjára, s a válaszlát az interpelláló nyilatkozata után tudomásul vétetett és ezzel az ülés véget ért.

Az egyiptomi harcztérről.

Graham tábornok győzelmes csatája és Gordon békéltetési műveletei úgy látszik az egyiptomi eseményeknek más irányt adtak. Eddig — míg t. i. a Máhdi feltartóztatlanul nyomult előre, a felkelés mindinkább terjedt, naponta több törzsek vonattak be a lázadásba, most azonban egy vezett esata — no meg a Máhdinak egy oda ajándékozott szultánság lokalizálja a lázadás tüzeit.

Hogy a Máhdi a neki felajánlott szultánsággal lepre ment, azt bizonyítják az El Obeidből Kartumba visszaérkezett követek, a kik beszélik, hogy a Máhdi elragadtatva a fölött, hogy Kordofan szultánjával elismertetett, hajlandó a békére s utasította parancsnokait, hogy sem a fehér vagy kék Nilust meg ne támadják, sem pedig Khar-tum ellen ne induljanak. Gordon sikerrel folytatja békéltetési művét. A Suakintól Berberig vezető ut nyitva áll.

A Máhdival tehát meglehetősen áll a dolog, hanem egyes vezérei s ezek közt a Graham tábornok által E-L-T-e-b-nél megvert Ozm a n-Digna mindent elkövet hogy minél nagyobb ellentállást fejtsen ki s teljes erővel azon igyekszik hogy az angolokkal jó barátságban élő törzseket felkelésre bírja, de a mi semmi esetre sem megy már olyan könnyen, mint ment volna, ha az El-Tebi csata a felkelők javára üt ki.

Graham tábornok egyébaránt szintén teljes erélyvel lát hadműveleteihez. Mint egy Londonba érkezett táviratában tudatja, Tokarból a helyőrséget, az egyiptomi lakosokat és a sebesülteket Trinkitába küldte, hová a csapatok is indulnak. Ó maga márcz.

— Hát nem is fizet? — kérdém barátomtól.

— Soha, ez szabadalma állásának. De siessünk, ha úgy tetszik önnek.

Tíz percznyi haladás után, több szük utczán keresztül végre egy meglehetősen nagy és néppel telt helyre értünk.

Egy néhány soust fizetve, felengedének bennünket egy emelvényre, honnan mindent láthattunk, ami történt.

Alig gnyjthattunk rá egy szivarkára, midőn a lélekharang tudunkra adá, hogy az elítélt elindult.

A tömeg hangos és majdnem vig volt; a bűn részleteit tárgyalták, melyet épen büntetni fognak.

A tér közepén egy emelvény és azon egy czölöphöz támasztott szék volt. Az oszlopban egy vaskarika volt megerősítve. Nem tudom megmagyarázni magamnak, hogy volt bátorságom e téren maradni; a fandangó edzett meg.

A harangok hevesen kongtak, a nép sorraiban egy reszketés volt észrevehető; a menet megerkezett.

Az elítélt előttünk haladt el, vezekló szerzetesektől környezve, 2 sor katonaság között. Egy lassan lépdelő számaron ült, melyet két hóhérség, kettős kötőféken vezetett. A szerencsétlen ábrázata, ránczos sovány becses és halvány volt. Arczán semmiméi reszketés nem volt észlelhető, szeméi iránytalanul tekintettek, semmit sem látott már érteni. Egy érseki süveghez hasonló kartonból készült sipka fedé fejét, melyre elől homloka felett egy kereszt volt festve, testét egy sárga szövethől készült ruha fedé, melyen pedig a feszület volt látható, karjai erőtlenül csüngöttek kétoldal-

5-én Trinkitában fogja összpontosítani haderejét. A Tokártól délre fekvő arab falvakban két elhagyott ágyut, sok löszert és körülbelül ezer löfegyvert talált. A felkelők a hegyek közé vonultak vissza.

Szuakim helyőrsége jelenleg 650 tengerészkatonából és 500 főnyi egyiptomi katonaságból áll, mely utóbbiak azonban valószínűleg legközelebből Kairóba fognak menni. A Szuakimból elvonult csapatok visszatérését naponként várják. A felkelők Szuakimtól körülbelül hét mértföldnyire gyűltek össze nagy tömegben.

Érdekes megjegyezni azon körülményt hogy hir szerint, a török kormány a Jeddahban levő kereskedőknek, három évi fogházbüntetés terhe alatt megiltotta hogy Szuakimba árú czikkéket szállítsanak. Még nem lehet tudni hogy ezen rendelkezés éle, a felkelők, vagy pedig az angolok ellen irányul-e?

A vereskereszt-egylet debr. fiókjának évi jelentése.

(Vége)

A mult év végéig befolyt fentebb említett pénzből a központot illető összeg, elszámolás után, mely 1884 márcz. 15-ig bevégeztek, rendeltetése helyére el fog küldetni. s az időközben elhalt vagy innen elköltözött tagok fizetetlen évi díjainak kimeneteltetése s erről a központi igazgatóságnak értesítése végett a városi választmány által az intézkedés mielőbb meg fog történi.

Az elől említett gátló körülmények miatt a városi választmány csak két ízben, jelesül 1883 nov. 22-én és 1884 február 27-én tarthatott ülést, mely két alkalommal a központtól 1881, 1882 és 1883-ik évben érkezett iratok, hogy a választmány tagjai kellekleg tájékozva lehessenek, felolvastattak, s jegyzőkönyvbe iktattattak.

Felemlítendőnek véljük ezek közül, a központi igazgatóság 1883 május 16 793 sz. a. kelt leiratát, melyben a debreczeni fiókegylet megalakulása feletti örömet nyilatkoztatja ki, s ezt mint érdekes okmányt felolvastatni kérjük.

Továbbá szükségesnek találjuk tudomás végett jelenteni, 1-ször hogy az 1883 május 7-én az ő cs. királyi felsége Károly Lajos főherczeg védnök helyettes jelenlétében Budapestenz tartott országos közgyűlés alkalomával a debreczeni fiók egyletet gr. Bethlen Mikó Róza társelnökünk volt szives képviselni.

2-or hogy a központi igazgatóság által még az 1882-ik évben, az itteni egylet

A számár előtt a bakó haladt, kire azonnal ráismertem; tekintete kegyetlen és félnk volt. Egy ódivatun kabát volt rajta, a zsebkendő pedig melyet előttünk vásárolt öve mellé volt dugva.

A számárt már alig hanem untatá, hogy ezzen szomorú szertartásba szerepeltették! — megerkeztek a vesztohelyhez, hol az elítéltet leszállították róla.

Ez alatt a nők keresztet vetettek magokra, spanyol szokás szerint, megerinték kezeikkel a homlokot, száját és szívet. — Egy szerzetes a feszületet az elítélt orra elé tartva, szomorun hangon mondá:

— „Ajándl Istennek lelkedet!“,

Az elítélt meg se mozczott. A hóhérségek karonfogták és minden erőlködés nélkül vitték a veszto helyre, hol erőtlenül rogyott a czölöpöt érintő kis székre. Egyik segéd nyakára tevő a garotte-ot mely hasonlő egy a közepén hajlítható vas gallérhoz, melynek két vége hátul egy csavarban egyesül, mely által az egészen összeszorítható. — Egy pap lépett az elítélttel az emelvényre. Megismertem benne Conchita tánczosát. Árcza jóakaratot és szánakozást árult el, míg másrészt igen levertnek látszék, hogy ily szolgálatot kelle tennie. Emberéhez fordulva, nem tudom minő vi, asztaló szavakat sugott fülebe; azután felemelkedett, megerinté a feszülettel a szerencsétlen ajkát és felkiáltá:

— Kegyelem!

Nem hallottunk többet. A garotte összeszorítá az elítélt nyakát, kinek ábrázata rettenetesen eltorzult; a bakó elfeledé az új zsebkendővel betakarui. A kivégzett feje lassan alá hanyatlott és úgy nézett ki, mint

területére, a vörös-kereszt egyesület megbízott teendőivel B. Vecsey József ur biztatott meg.

3-or hogy az egyesület sorsjegyeiből itten 73 darabnak elárulása folytán begyűlt pénzéből 81 kr. távirati díj levonásával fiók egy-letünket 17 frt 69 kr. illette.

4-or hogy a helyben állomásozó katonatiszt urak által 1881 és 1882-dik évben rendezett társas estélyek részvénydíjából fennmaradt feleslegből 43 frt kizárólag fiók intézetünknek adományoztatott, mely összeg az előbbi pont alatt említett együtt — a helybeli ipar és kereskedelmi bankban helyeztetett el.

5-or hogy a központi igazgatóságtól a pénztári számadásra vonatkozó minták leküldettek, s pénztárnok urnak alkalmazás végett kiadattak.

6-or hogy az 1879, 1880, 1881 és 1882-dik években tartott országos közgyűlésekről szóló s nyomtatásban megjelent évi jelentések a városi választmánnyal közöltettek.

7-or hogy a központi igazgatóságtól a városi választmány használatára 1 db fémbélyegző és 1 db pecsétnyomó 6 frt 30 kr. megterítés kötelezettsége mellett, s e mellett külön díj nélkül egy db hosszakás alakú fémbélyegző küldetett, — végezetre.

8-szor, hogy a központi igazgatóság a fiók, továbbá a megyei és városi választmányoknak s közgyűléseiknek összehívása, megtartása és lefolyásuknak módzata iránt a központi választmány által készített utasítást 1883. december 1-én 1534. sz. a. kelt leirata mellett azon felhívással küldte meg 1 példányban a városi választmánynak, hogy az abban foglaltakat, az alapszabályok magyarázatának és az ügymenetre nézve mérvadóknak tekinteni sziveskedjék.

Ezek után kéri a t. közgyűlés, miszerint sziveskedjék

1-or az eddigelé a kezdet nehézségeivel küzdött városi választmány ezen első jelentését tudomásul venni,

2-or a múlt csonka évről s az 1884-ik évről vezetendő pénztári kimutatás és könyvek megvizsgálására kebeléből három tagu bizottságot kiküldeni,

3-or a városi választmányt az alapszabályok 11. §-a és az említett utasítás értelmében kiegészíteni, illetőleg a sorshúzás után kilépendő tagok helyeit választás utján betölteni,

4-or az országos egyleti közgyűlésre kiküldendő két képviselőt megválasztani,

5-or a közgyűlésről vezetendő jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tagot kiküldeni, — végre.

6-or a netalán teendő javaslatokat tárgyalni.

Kelt Debreczenben 1884. febr. 27-én tartott választmányi ülésből.

A városi választmány.

Nagy József és Vecsei Imre ünnepély.

Szép ünnepély folyt tegnap délután a főiskola tágas énektermében, mely már anynyi megaló, jubiláris ünnepélynek volt színhelye három ember öltön át.

Most az énekör rendezett a magyar irodalmi társulat és a főiskolai zene egyesület közreműködésével sikerült kettős ünnepélyt; a mennyiben a szokásos március 5-diki évfordulati ünnepély nem csupán Nagy József hanem egy másik hasonló nagyerdemű alapító néhai Vecsei Imre emlékének is volt szentelve, miután a gondviselés különös tanács végzése szerint mindkét nemes jellemű

ha vállalai közül csak egy czérnaszálon függne.

Mindez egy szomorú pillanat alatt történt. A halál előtti állott be. A kivégzett még egynehány rángásokat tett és azután megszünt mozogni.

A nép ismét zajongni kezdett és kezdett lassan szétoszlan — Perez még visszartartott.

A bakó szomorúan jött le a vesztőhely lépcsőin. Alig érte lába a földet, midőn már katonák vették körül és fogolynak nyilvánították. — A bünyői bírósághoz vezették, mely épen ülést tartott a polgármester a piac szegletén levő háza előcsarnokában.

— Te épen most öltél meg egy embert! mondá a bírósulyos hangon.

— Igen — válaszolá a bakó.

— Ez bűn; mért cselekedted ezt?

— Mert az az ember a törvény által volt elítélve; én csak a törvény parancsát teljesítém.

— Be tudod bizonyítani hogy amit mondtál igaz?

— Ime itt van! — mondá a bakó és át nyujta a kivégzési parancsot. A bírósulyos tett mintha átolvasná az iratot és mondá:

— Igazoltad magadat. Hagyják menni.

A katonák utat nyitottak és a bakó haza ment. Ezen idő alatt a szerzetesek levették a holttestet, a hóhér legények pedig egy betrévált levágták a számár jobb fülét, mely szomorú szerepet játszott ezen tragoediában. Elárverezték. A szegény pára azon véresen a tömeg ordította közben 25 garasért kelt el — talán negyedrésze értékének.

és áldozatkész Debreczen városi polgár halála ugyanazon egy napra esett.

Előkelő, válogatott közönség — nők és férfiak — töltötte meg zsufolóság az énektermet, melynek magas fehér falán ott függött nagy József kegyes alapítónak a nagy könyvtárból kiköleszött olaj festményű arcképe, mellette az énekkar piros színű zászlajával. Az első sorban Vecsei Imre családja és Révész Bálint püspök foglalt helyet nevével.

Az ünnepély kiemelkedő részét Balogh Ferencz énekari felügyelő emelkedett szeltemű megnyitó beszéde képezte, melyben szépen fejtegette e gyakori nehéz kérdést: miért élünk és különösen kiemelte a boldog emlékeztető Vecsei Imre polgárnak és özvegy nevének ritka áldozatkész buzgóságát az egyház és iskolák iránt, melyet az énekarnak tett 2000 frtos alapítvány, a Vecsei hang és rövid idő múlva felépítendő szarvateri díszes templom hirdetnek jövő századokon keresztül.

Az emlékbeszédben két figyelemreméltó alapos óhaj is kifejezésre jutott, az egyik az, hogy a főiskola összes alapítói emlékére évente közös hálát ünnepély tartassanak, melyen hű biztató és lelkesítő képe nyújtának a háromszázados protestáns hitbuzgóságról és áldozatkészegről; — a másik óhaj pedig oda irányult, hogy vajha minél előbb egy rendes énektanári állomás állíttatnék fel a főiskolában, hogy így az énekgy annál virágzóbb állapotba helyeztessék és fényesebb eredményeket érhesse el. A zajosan megéljenzett beszédet a Nagy József és Vecsei Imre alapítványokból megjutalmazott énekari tagok megnevezése követte. Az első alapítványból 100 forint osztattik ki, melynek egyharmadrészből álló nagy díjat Fehér Gábor 6 jgh. 5 öd éves kántor a tenor primi fakkból nyerte el; a még fennmaradt rész a többi tagok között osztott ki. Erdemszerint kisebb-nagyobb összegekben a második alapítványból ez évről csak 29 frt adatott ki 6 kántornak.

A misorozatba fölvetett komoly szavaiat Futó Zsigmondra bízották, ki ez alkalomra az eddigi ünnepi szavaloiktól eltérőleg nem kisebb önálló költői művet választott előadása tárgyául, hanem a gyönyörű részletekben gazdag nagyobb költői művek felé fordult, talán ezzel is jelezni kívánván, hogy új fordulat állott be a március 5-iki ünnepélyben, a mint ez a megnyitó beszédben is fölemlítettett. „Szabolcs elmondja szerelm történetét Csilárnak,” részlet Vörösmarty Mihály „Aldozat” cz. tragoediájából volt a komoly szavaloit cizme, melylyel Futó Zoltán meglepte a közönséget; és ez élénk tapsalattal és éljenzéssel jutalmazta a sikerült szavaloit. Nem maradt adós előismerésében a közönség Papolezy Zoltán vig szavaloit iránt sem, ki Szemere Miklósnak a „Szerelmes bölcs” cz. humoros költeményét adta elő ügyes komikummal a jelen voltak józú nevéte mellett.

Az énekkar remekelt; az általa előadott darabok, mint a népdal egyveleg, Mácsai Sándortól, a tengeren Eckertől, Stunz vadász dala és Huber Károly győzelmi dala zajos tapsokat és riadalmas éljenzést arattak, melyek közül egy párt urajáni is kellett; a dícsőségben a műkedvelőkből álló zene egyeslet is bőven osztozott; a Rossini „Semiramis” cz. operájából összeszedett egyveleg, a csárdások, valóban méltán keltettek oly szépen nyilvánuló köztetszést. Az ünnepély a Rákóczy induló izgató zenéje mellett ért végett s a közönség legjobb hangulatban távozott.

Gordon világnézetéről.

Nem mulik el nap a nélkül, hogy a napi sajtó a szudáni pacifikátor, Gordon tábornok életéről s jelleméről újabb fölvilágosításokat ne tenne közzé. Ha mindezt előbb tudják, senki sem csudálkozott volna magartartása fölött a rabszolga-kérdésben. Gordonnak erősen fatalista világnézete van s e mellett az az öntudat élt benne, hogy istennek küldöttje, az egyetlen uré, a kit maga fölött elismer. Más időkben s más körülmények közt nagy népszerű lett volna, vagy új vallás alapítója, mert birtokában van a szükséges tulajdonságoknak, az önaga és mások fölötti uralkodás képességének s a hitnek magasabb küldetésében s a sikerben. Mint a keresztényiség első korabeli vezetők, gyakorlatilag megvalósítja az önkéntes szegénység elvét is. Legutóbbi egyiptomi utjának előestéjén így szólott hozzá egyik barátja:

— El van-e látva mindennel, a mi szükseges, tábornok?

— Mindenem van. Ez a kalap s ez a ruha elég, ugy utazom a miut vagyok. A csizmaim elég erősek.

— S hogy áll a készpénz dolgában?

— Ah, el is felejtettem. A belga királytól 25 fontot kellett kölcsön vennem az átkelésre, ezt vissza kell fizetnem; egyébként nem sokra van szükségem.

— Mennyire? Elég lesz-e ezer vagy kétezer font?

Nagyon is sok. Száz font nekem s száz Stewartnak bőven elég.

S csakugyan alig 400 fonttal zsebében kelt utra. Kairóban találkozván egy régi szükülködő szudáni ismerőseivel, neki adta a

Tanügyi bizottsági gyűlés Debreczenben.

A tisztántuli ref. egyházkerület tanügyi bizottsága február 20—23 napjain tartotta gyűlését Debreczenben.*

Mindenek előtt a theologiai szaktanfolyam berendezése képezte a tanácskozás tárgyát, melyre vonatkozólag a tanárkar javaslatának legtöbb pontja elfogadtatott. Főbb eltérései a javaslatnak a konvent munkálataitól hogy p. o. az újtestamentomi hellen nyelvet nem kívánja külön tárgynak felvételni; az ó testamentomi bibliai magyarázatot két évre terjeszti; a symbolikát és apologetikát a rendes tantárgyak közé sorozza; a bölcsészeti tudományokból az alapbölcsészetet is kötelezővé teszi stb.

Azon kérdésre vonatkozólag, hogy a nevelés és oktatástani tárgyak a theologusoknak mi módon s mily értékben tanítassanak? kimondatik, hogy a „theologiai tanfolyamon első éven a nevelés és oktatásban adassék elő a népiszkolai szervezetre ismertetéssel együtt; a második évben pedig a módszertan tanítása mellett a gyakorlati képzésre fordítassék a főgond. Ami pedig a tanítói oklevél megszerzését illeti, erre vonatkozólag a bizottság azon nagyfontosságú határozatot hozását ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek, melyszerint „a debreczeni főiskolában a hittanászai tanulók... a tanítói oklevél megszerzésére is kötelezettek, a vizsga oly módozata mellett, a mint az 1882-ik évben megállapított; s e vizsgát a theologiai tanfolyam 3-ik évének kezdetén szeptember 15-ig kötelesek kiállani, addig felsőbb osztályba nem bocsáttatván.”

Konstatáltatott továbbá, hogy az 5-ik theologiai tanszék felállítására immár biztosítva van, miután fizetéséhez a debreczeni egyház 600 frttal kész hozzá járulni.

Fontos kérdés volt az is, mikép választassanak a debreczeni főiskola tanárait? Erre vonatkozólag a tett indítvány folytán kimondatott, hogy ezután minden tanszék nyilvános pályázat utján töltesse ki. A pályázatok az egyházkerületi elnökséghez beadván, az a kérvényeket az illető szak tanárkarához teszi át, átvizsgálás és osztályozás végett. Melláztán még a tanárkarok közös gyűlése elé terjesztetvén, végre az egyházkerületi közgyűlés elé jut. Ez a közgyűlés tüzi ki azokat, kik közül a választó küldöttség az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg választ. — Ha a tanárkarok közös gyűlése nem ajánlata az egyes szakok tanárkarától eltérő volna, első sorban a közös gyűlés ajánlotta terjesztetik fel ajánlólag, második sorban azonban az is felterjesztendő, a kit azon tanszaki tanárkar ajánlott, melynek kebelében a tanszék betöltendő.

Rendkívül fontos, s jó részben szomorú tárgya volt a bizottsági ülésnek az egyes gymnasiumoktól beérkezett s azok állapotát s a közel jövőben történendő rendezkedéssel szemben elfogalható helyzetét feltűntető jelentések felolvasása s tárgyalása. E jelentések a következőket mutatják:

H.-M.-Vásárhelynek van jelenleg 9 rendes tanára, kellene még egy, tanári fizetés 600 frt és 150 frt lakbér, minden 5 évi szolgálat után 40 frt pótlék, mely azonban 200 frton felül nem mehet. — Hogy magát a törvény kívánalmait szerint teljesen berendezhesse, s a tanári fizetést 1200 frtra emelhesse, szüksége volna egyszersmindkorra 50,000, azonkívül pedig évenként 7650 frtra.

Karacsonon a IV osztályban van 4 tanár, a zártiléseken nem lehetvén jelen annak idején nem közölhetünk tudósítást, azért a fenti közleményt a „Debr. Prot. Lap” tanügyi mellékletéből vesszük át.

pénz legnagyobb részét. S mindig is ilyen volt. A pénz után való sóvárgást soha sem tudta megérteni. Egykor 8000 fontja volt, melyet barátainak egyike el akart helyezni a számára. Gordon nem fogadta el, mert — ugymond — maga fog gondoskodni az elhelyezésről. Csakhamar azonban mindenféle adományozás 2000 fontra olvasztotta le a pénzt s hat hónap múlva már nem volt meg több belőle, mint harmincz font.

Csudálatos, mely gyarló az egészsége ennek az óriási tettejű férfinak. Szívbeteg, szenved, a melynek rohamai olykor csaknem reménytelenné teszik állapotát.

— Véréram rohan a fejemenek, mondja ő maga, s azt hiszem, végem van; ily módon már százszor is meghaltam.

Az életet magában véve lelkéből gyűlöli. —

— Az örökös utazás, a hőség, a nyomor után, melynek szemtanuja vagyok, miért is kívánjam személyes életem kényelmetlenségeinek még hosszabodását? szokta mondani.

Legörömebb utazik egyedül, mert jobban összeszedheti gondolatait s mert nem kell terveinek megzavarásától tartani.

Csak Stewart ezredese nézve tett kivételt, a ki elkísérte őt legutóbbi utjában. Kitünő ember lehet, mert Gordon ugyancsak nagy igényeket támaszt kiséreje irányában. — „Tálatjátok oly embert, a ki megveti a pénzt, a hírnevet, a dícsőséget, nem vágyik viszontlátni honát, istent tekint a jó forrásának s a gonos fölötti urnak, egészséges testű s tetterős szellemű s a halált a bajoktól való szabadulás eszközeének tekint, s társamul fogadom. Ha nem találtok ilyet, hagy-

de el van határozva az 5 ik tanszék betöltése is. Az intézet bevétele 2450, kiadása 2500 frt, az 5-ik tanár díjazása tehát, még ha a jelenlegi fizetés — 600 frt — maradna is jövőre, már teljesen az egyház pénztárára nehezül.

Békésen a VI osztályban van 5 tanár, a fizetés 700 frt, 125 frt lakbér és a tandíj 1/10-e. Kellene még két rendes tanáriskák s egy tornatanár, a jelenlegi jövedelmen felül mintegy 3000 forint évenként. Ez intézet külföldben az állam segélyét óhajtaná igénybe venni, miután e gymn. azon vidéken igen fontos nemzetiségi szolgálatot is teljesít, növendékei közt állandóan igen számos levén a román.

H.-Szoboszlónak IV. osztályában (polgári iskolával összekötött gymnasium) van 4 tanár, mintegy 800 forint fizetéssel. Kellene még egy tanáriskák, s a jelenleg évi bevétele felül mintegy 1000 frt.

H.-Büszörmény VI osztály, polgári iskolával kapcsolatos gymnasiumában van 6 rendes tanár 800 frt és lakás vagy e helyett 100 frt lakbér fizetéssel, van még segédtanár a rajz és torna s ének tanítására. Kellene még egy 7-ik rendes tanár.

Mező-Tur VI osztály gymnasiumában van 7 rendes tanár, hatnak fizetése 900—900 forint, a rajztanáré 600 frt. Az igazgató külön tiszteletdíjat kap, tornatanár is külön fizetettik. Ezenkívül tanszékükre évenként 500 frt fordítatik. Az intézet alapja igen erős; 232 hold föld, 42,900 frt tőke, az egyháztól 434 frt 120 köböl buza és 120 köböl árpa, a felső részi birtokosságtól pedig 900 frt évi jövedék.

Kisujzállás VI osztály 5 tanárral, 4 tanár fizetése 700, egyé 600 frt; van rajztanár, tornatanó. Az újabb szervezkedés a meglévő alapokból nem telik ki, de ha a tanár fizetésének minimuma 800 frtban állapítatnék meg, ez esetben az egyház a törvény szerű berendezéséből felmerülő minden kiadást elláall és teljesít.

Máramaros-Szigetnek, hogy tanári fizetést 1200 frtra emelhesse s még 200 frt lakbért adhasson s intézetét minden tekintetben rendezze hozhassa, a költség előirányzat szerint évenként 25,757 frtra volna szüksége, van pedig jelenleg 16,182 frt bevétele, tehát a megkívántónál kevesebb 9594 frttal. Különben már állaggyéért folyamodott is s kéri az egyházkerületet, hogy kérelmét támogatassa.

Szatmárnémetinek VI osztály gymnasiumában van 7 rendes és 3 mellék tanára, tanári fizetés 800 forint. Óhajtaná a 7-ik és 8-ik osztályt is felállítani, azonban e két osztály felállítása végett szükséges alap gyűjtése csak a közelmúltban kezdetvén meg, a szükségesnek kimutatott alapnak még több mint fele, 35,000 frt hiányzik.

Nánás még nem tudta biztosan, 4 osztályú lesz-e vagy megmarad 6 osztályúnak gymnasiuma, melyben ez idő szerint 3 tanár működik, egy 750, kettő pedig 650 frt évi fizetéssel. Valószínűleg a tanári fizetést fel fogja 800 frtra emelni.

E jelentések tudomásul vétele után, a bizottság beható tanácskozás tárgyává tette gymnasiumaink ügyét, s legelőbb is a tanári fizetések minimumát állapította meg és pedig nem teljes intézeteknél 800 frt és természetben lakás vagy 100—150 frt lakbérben, — teljes intézeteknél pedig 1000 frt és lakás vagy 200 frt lakbérben. Szinte felesleges megjegyezni, hogy ugy e határozatnak, mint a tanügyi bizottság főbbi megállapodásainak érvényességéhez még az egyházkerületi közgyűlés megerősítése szükséges.

Ezenkívül felkeretni határozta a konventet a végett, hogy egyházkerületünk számára eszközöljön ki az eddigéig tetemesebb

játok magamra. Eleget kell czipelnem magamon, nincs szükségem egyéb máhára.”

Nem tudni, miként fejlődött ki Gordonban ez a világnézet. Hogy személyes indoka van, kitetszik a következő szavaiól: „Több évvel ezelőtt meghaltam minden kötelemre nézve e világ, a föld minden dícsőségére s kellemetlenségére nézve.” Azóta nem ad hitelt a polgárisult emberek szavának. „Nem hiszek többé bennök, mondja, ezt és azt állítják és másnént cselekedeznek; odaadotok pénzeteket s azt hiszitek, teljesítettétek ezzel kötelességeket; dícsőritek magatokat egymást közt, s nem csudálkozom rajta; isten horgonyyal erősített titeket e világhoz, feleségetek, családotok van; istennek hála, nekem nincs, szabad vagyok.

A mily nagy a hite istenben, oly keveset hisz az emberek hálás érzületében. „Minél tovább élünk köztük, annál inkább megszokjuk élettelen tárgyaknak tekinteni őket, vagy is mindent tenni értük s egyébként nem törődni vele, vajon hálásak-e vagy hálátlanok. Isten is így cselekszik velünk. Az igazakra s bűnösökre egyaránt ráraszta esőjét, hálát soha sem tapasztal s rendes körülmények közt nem létezőnek tekintetik.”

A szudáni rabszolgakereskedőket azért vette oltalma alá, mert jogaik voltak. Elbeszéli, mily nehézségeket okoztak neki. „Le-lövessém-e őket? Nincsenek-e jogaik s nem kell-e azokat tekintetbe vennünk? Nem engedte-e egykor kormányunk is meg a rabszolgakereskedést? Nem tudjátok-e, hogy atyáink idejében rabszolgákkal megrakott hajók érkeztek a brisztoli kikötőbe?”

államsegélyt, toni lehessen, ink helyzeti s ve, cseleszerün ugyan azon, y gyében eső y tetnének p. o s az e felöl módozatok tár tületeket és e dőknek vélné góságának az sitott, a konve eljárását a bi

A debreczen beadott tárgyalásába bocsáttokozott szavai szerin a rendezés st kellett győző szabatos kim ségvetés egy ményt nem n áprilisi közgy lasztja s kife a gymn. újab iskolai ev fo egyházkerület Nincs semmi tározata ellen indulási pont költségei a j enek felül; j vetkezettesség ha p. o. a ta tanszékének z alapja — következéskére töltetnek, mi ügyeknek jel máis költség het. —

Tárgyal ügye. A kon dása bevaran tetett a taní tanfolyam fel azok újabb r Ó Felsége ált alapján, mine G. K. egyik lem legújabb zai történeler special kolleg folyam beren

A kórha vaslat a taná tőképességi v szabályzat” gyámintézeti nak módosítá javaslatot ill fejezést a bi tanács elibe a tanárkar tandó el, a v mitások pedig vizsgálandók az volt, hogy rad, ha évi 3 megállapított jék évenként megszorítást hivatal alatt radó özvegy férj s nő kö ség van, s a 11 évig, az a díjra nem ta emített java tettek vissza

Ezeken ügyet elinté hogy áprilba

— Felo lete helyiség detután 5 óra vattallal és desével egyb ugy rendes, valamint a t sáson minél kedjenek. Se

— A fennállásána órákor a cas get, külön meghívás ut vesen látja.

— Az enyhe időjár zásnak indu zásban ne terváron 21 cseserznye f A természet enyhe tél tő rülni.

— Szi völegény” cz is zsufolt m r a kisasszo séget kedve Órley kisas bármikor v színház műv megemlítend Pálfy kisas egyik tagja

